

Indhold :

Mindeord

Sommerens fester

Den grønne Plan

Arbejdsweekenden 2-3. oktober

Stop for haveaffald på Havremarken

Genopretningen

Fredning og ejerskab

Brændeovne

Havemure og havelåger

Om havemure

Termoruder i de små vinduer

Nye tagsten på Kingosvej 99

Nivå-tegl til udskiftning

Ændring af udvalgslisten

Ingen afstemning om TV-kanaler

Fåreudvalget nedlagt

Udlån fra skur

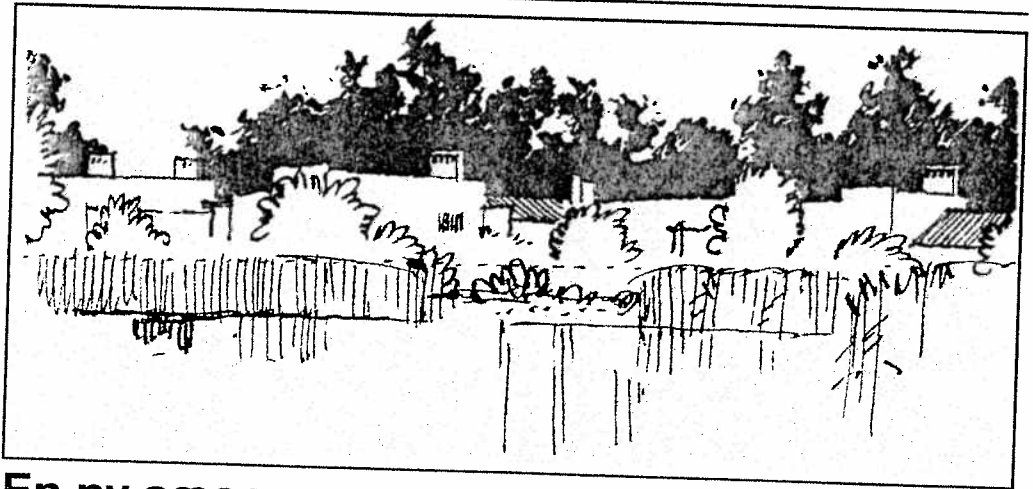
Brænde til ovnen

Fremlysning

Spisebestik kan lånes

Besøg hos Utzon i Hellebæk

Aktivitetsplan

En ny sæson er igang

I et nyhedsbrev i juni måned meldte bestyrelsen ud, at hovedopgaverne for den kommende sæson ville blive:

- 1) iværksættelse af Den grønne Plan, dvs. plejeplanen og initiativer til genopretning af forsømte områder, -
- 2) afklaring af juridiske forhold vedrørende ansvar og forpligtelser for et fællesskab som vores, og specielt -
- 3) opstramning af ejerlaugets vedtægter under hensyn til fredningen og andet.

Arbejdet med **Den grønne Plan** er i fuld sving. Det skriver vi om her i bladet. Vi skriver ligeledes om **genopretningen** og om den sidst afholdte **arbejdsweekend** i oktober. - Jura vedrørende ansvar og forpligtelser har vi ikke taget fat på endnu, så det skriver vi ikke om, - og med hensyn til vedtægtsændringer som følge af fredningen lægger vi ud med et diskussionsoplæg om '**fredning og ejerskab**' i forventningen om, at vi hen ad vejen vil finde en balance mellem fredning og frihed og bygningsudvalgets mange anvisninger.

Vi bringer **mindeord** om Kaj Schmidt og Martin Johansen, som vi har mistet denne sommer, - og vi mindes sommerens gode **fester**. Der er indlæg om aktuelle **bygningsændringer** og tilladelser, og der er en redegørelse for **TV-afstemningen** som ikke(!) blev afholdt. Og endelig bringes der en række praktiske **meddelelser**, og et indlæg om et besøg, som undertegnede aflagde hos **Jørn Utzon** i august. - God læselyst !

Jørgen Jørgensen

med Kai og Martin som hovedpersoner i interviewet. Ved deres formuleringsevne, i deres blomstrende sprog og indsigt, gav de også her et indtryk af stærkt engagerede personligheder.

På arbejdsdage - ved 'hoveri' - var det ikke dem, der gik forrest med hakke og spade, men i pauserne og efter arbejdstid var det en fornøjelse at lytte til dem, - ofte over et godt glas! Kai kunne fortælle i timevis om tiden på Matthæusgades skole og om livet under 2.verdenskrig, og Martin om de skønne sider ved livet i almindelighed og om bebyggelsen her i særdeleshed.

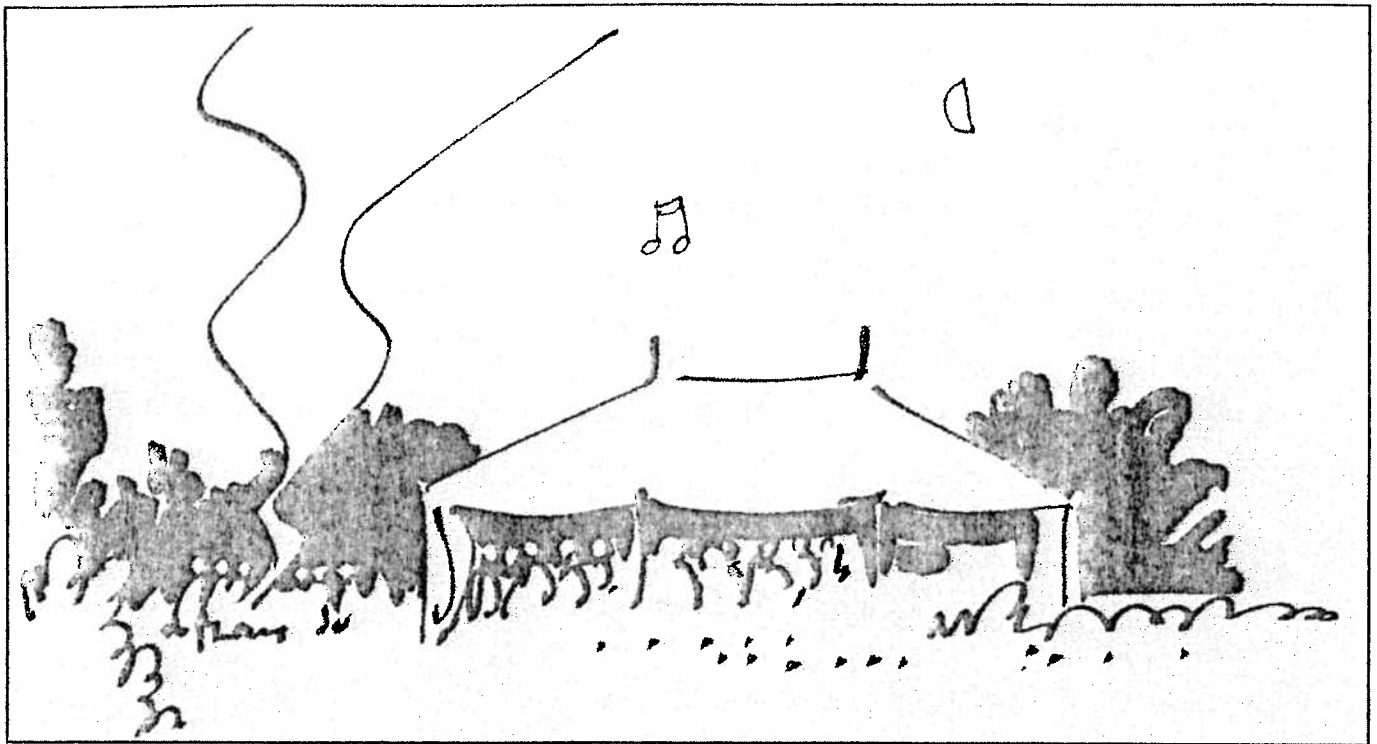
Mindeord

I denne sommer er to store personligheder i Romerhusene faldet bort. To gamle kæmper fra Holger Drachmannsvej: Kai Schmidt og Martin Johansen er begge afgået ved døden.

Deres indsats og betydning for bebyggelsen har mange fælles punkter: Da der i marts-73 skulle skrives en stor avisartikel i Berlingske Tidende om livet i den tæt-lave bebyggelse Romerhusene, var det naturligvis

I debatten på ejerlaugets møder var de mestre. Mangen en Romer - og mødeleder - er kommet til kort, når de rullede sig ud i engageret diskussion om forholdene i vores fællesskab, som de begge var så brændende optaget af at forbedre, - og det for alle: Børn, voksne, gamle og dyr. De ville have liv i Romerhusene!

Og så ville de have en ordentlig trappe! En god fast trappe, så man kunne gå ned fra Holger Drachmannsvej til Carl

Sommerfesten i august.

Sommerens fester

Sikken sommer, og så så længe den varede. Maj og juni eksploderede med blomstrende tjørn og roser, - en lang og solrig juli, hvor Øresund holdt badetemperatur fra feriens første dag, - og i august vendte bortrejste romerne tilbage fra ferien, og børnene indtog igen deres legesteder. - Og sommeren begyndte, og sommeren endte med fest.

Sankt Hans fik en særlig kvalitet i år. Festudvalget havde lagt sig i selen, og efter fællesspisning og børnelege var der fakkeltog for børn og voksne til bålpladsen i dalen. Det var meget fint og stemningsfuldt og rart at tænke tilbage på her i den mørke tid.

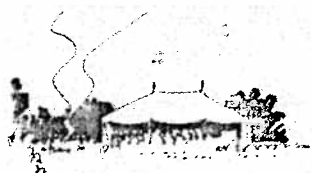
Sommerfesten i slutningen af august er mere for sjov, men også den har sin stemning. Petanqueturning og grill hører til, og i den mørke aften var det rart at rykke under tag i nomadeteltet. Kim og Trygve leverede viser og

guitarspil, og de sidste blev hængende indtil midnat.

Tænk så meget talent vi har repræsenteret blandt romerne, når vi lægger det hele sammen, og tænk hvor det er dejligt, at fællesskabet har muligheder for at lade det komme til udtryk.

En særligt talent var lagt bag udformningen af sommerfestens grill. - Forslaget om en fælles grillplads for Romerhusene er foreløbig endt med, at 'fest-&grilludvalget' har opfundet en mobil storgrill, som bygges af lecablokke. Den er nem at bygge op, og den kan flyttes rundt, indtil en permanent plads eventuelt viser sig at være indlysende, - og så var den forresten uhyre effektiv.

Tak til udvalget for de 2 vellykkede arrangementer. -

Den grønne Plan

Efter vedtagelsen på generalforsamlingen i maj blev den grønne Plan sendt til godkendelse i Skov-&Naturstyrelsen. Godkendelsen herfra foreligger nu, og den fastslår (naturligvis) at der skal ansøges om alle ændringer ud over almindelig vedligeholdelse. Den grønne Plan er nu på vej 'i trykken' og den vil snarest blive omdelt til indsættelse i romermappen.

S&N's godkendelse var den klare forudsætning for, at trykkeprocessen kunne gå igang. Det grønne udvalg var dog ikke i tvivl om, at godkendelsen ville blive givet, idet den nye plan er i nøje overensstemmelse med den tidligere. Når den nye plan alligevel adskiller sig, er det fordi, der er foretaget en nyvurdering og opdatering under hensyn til, at vegetationen i området er taget voldsomt til i de senere år. Der er desuden tilføjet en plan for pleje af området, og der er foreslået visse lavrevoksende vækster

i den reviderede planteliste. Som en særligt væsentlig ændring er forarealerne nu defineret som en del af fællesarealet, og de skal fremover i højere grad fremtræde som en helhed.

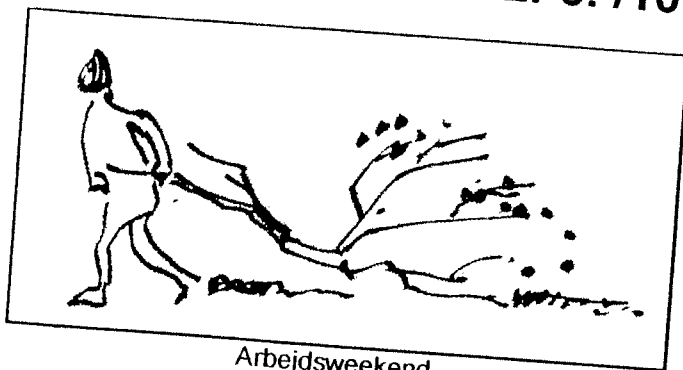
I den kommende tid har Det grønne Udvalg til opgave at detailplanlægge genopretningen af såvel forarealer som forsømte områder iøvrigt i henhold til Den grønne Plan.

(Mindeord , fortsat)

Plougsvej og til Jensen i Romerkiosken! - 'Professortrappen' blev anlagt med stor omhu, og den blev flittigt brugt, når der skulle hentes friske forsyninger. Med tiden fik den gelænder, og den burde vel også have haft en 'navneplade' - ?

Gennem mange år satte de deres præg på fællesskabet i Romerhusene. Kai boede her fra 1959 og Martin fra 1968. Mange Romere vil savne dem og udtrykke et: Æret være deres minde!

Erik Skov

Arbejdsweekend

Træfældning foregik i dagene før, og der blev slæbt grene til de største dynger i 'romerrigets' historie. Sivdynger blev kørt væk fra søbredden, og græs blev revet sammen og fjernet fra Dalen, Havremarken og passagen nord om HDvej. De sidste tagsten fra Tom Nielsens ombygning kom i hus, og endelig blev der rensset kraftigt op i Lunken, Vestskoven, Gryden og langs husene nord for søen.

En god og stor indsats, og det er til at se resultatet. For eksempel er det nu muligt at få øje på 'det lange kig' fra Havremarken til Gryden og fra Lunken til professortrappen. Mange af husene er på en fin måde kommet frem af alt det grønne.

Soområdet og vestskoven var udvalgt som særlige indsatsområder. Grunden til dette var, at tidligere aktiviteter i områderne nu passende kunne afsluttes. Desuden var tagrørene i søen rensset op i sommerens løb, og alt ialt ville man med en overkommelig indsats kunne nå et godt resultat.

Stop for haveaffald på Havremarken

Selvfolgelig kan arbejdsweekendens grendyngte til en vis grad bruges af romerne til romerne til individuelt haveaffald, men nu er arbejdsweekenden overstået og dyngen er kørt væk, - og nu er det slut for denne gang med

at lægge haveaffald på Havremarken. - Individuelt haveaffald må man fjerne selv, eller det må opbevares ved eget hus indtil de kommunale afhentningsdage eller næste arbejdsweekend.

Andre områder var/er for så vidt lige så trængende, men her ville det kræve en forudgående planlægning, som tiden ikke var til. Disse områder vil blive behandlet på kommende arbejdsweekender.

Et halvt hundrede fældeønsker er formentlig det største antal, der endnu er fremsat til en enkelt arbejdsweekend, - og omfanget hænger givet sammen med den Udynding og fældning af tjørn blev generelt udsat til en særlig vinterfældedag, hvor der ikke er løv på træerne, og fældeønsker blandt fyrretræerne på Carl Plougsvej blev registreret, men udsat til en samlet plan foreligger.

60 mennesker, børn og voksne deltog i den fortrinlige frokost, som Hauchsvej var vært for, og mindst halvdelen var i marken. En uventet omstændighed ved at samle aktiviteten om et fælles indsatsområde var oplevelsen af mennesker overalt. Det var virkelig et par effektive dage og et meget, meget synligt resultat. -

Genopretningen

Det er utroligt, som alting gror i ejerlauget Romerhusene. Med fyrrer år bag sig har vegetationen fået rigtigt fat. Kunsten er nu at gribe ind, så det bestående indtryk bevares ved en fornyelse, som af gode grunde må pågå løbende og strække sig over flere år.

Det er et problem, at træerne bliver store lidt efter lidt, således at vi ikke lægger mærke til forandringen. I almindelighed har vi mennesker desuden svært ved at forestille os virkningen af en fældning og det, der skal plantes i stedet. Resultatet er ofte, at der ikke gribes ind, før alting er blevet for stort, således at resultatet ender med at blive en større samlet rydning. Det er derfor vigtigt at gøre noget i tide, - for eksempel kan en Skovfyr blive op til 30 meter, og vores nuværende er 10-16 meter. Der skal derfor tages stilling til Den grønne Plan's anbefaling af, at 1/3 af fyrretræerne skal fældes over en årrække, - og der skal tages stilling til, hvornår og hvordan der skal genplantes

For birk og lærk gælder noget tilsvarende. Af den allerførste grønne plan fremgår det, birk og lærk var tænkt som unge træer, der om foråret og ved løvfald skulle lyse op blandt de mørke fyrretræer. Dengang var situationen den modsatte af idag, og planens forfattere havde svært ved at forestille sig de meget store træer, som vi nu har. Gennemgående blev alting derfor plantet meget tæt, og vi kommer nu ud for at skulle fælde træer, som vi har vænnet os til, for at få plads til en nødvendig fornyelse. Naturligvis skal alle ændringer varsles og diskuteres på tilbørlig vis.

Med hensyn til vegetationen langs boligernes havesider foreslår Den grønne Plan

planter med mere behersket vækst end de nuværende. Kunsten bliver at få en uc skiftning og tilpasning iværksat, så bygningerne fremtræder smukt og ikke forsvinder i det grønne, således som de nu er tilfældet flere steder. Efter oprensningen af blandt andet søfronten, Lunken og Gryden på arbejdsweekenden den 2-3. oktober kan vi se eksempler på, hvor fint det kan lykkes.

Endelig skal der tages stilling til stenarealerne på HDvej og Hauchsvej. Der skal findes en ordening, som både kan etableres og siden også vedligeholdes.

For at skabe grundlag for videre handling arbejder Det grønne Udvalg på en illustreret handlingsplan for bebyggelsens enkelte områder. Vi vender tilbage om dette emne, når der foreligger noget mere konkret. -

Brændeovne

Et par ansøgninger om opsætning af brændeovn med skorsten op gennem taget er blevet afvist af Skov- & Naturstyrelsen. Svaret var, at S- & N ikke var til sinds at give tilladelse til flere brændeovne med stålskorsten.

På opfordring fra Bygningsudvalget har bestyrelsen overvejet, hvordan vi skal forholde os til afslaget, og bestyrelsen har besluttet ikke at tage stilling til støtte for nogen ansøgning om brændeovn med skorsten gennem tag før ejerlauget har haft mulighed for en generel

(Fortsat fra forrige side)

diskussion om rettigheder og pligter i forbindelse med fredning i det hele taget.

Se i den forbindelse artiklen her i bladet om 'fredning og ejerskab'.

Med hensyn til de konkrete ansøgninger om brændeovne bemærker vi os forøvrigt, at Skov- & Naturstyrelsen ikke har udtalt sig om opsætning af brændeovne med tilslutning til eksisterende skorsten.

Fredning og ejerskab

Fredning giver os visse rettigheder, men fredning giver os også pligter, - og frem for alt er det ingen selvfølge, at en fredning opretholdes, hvis grundlaget smuldrer. Man skal med andre ord gøre sig umage.

I Romermappen findes en vedligeholdelsesvejledning, som anviser, hvad man må foretage sig uden at spørge Skov- & Naturstyrelsen om tilladelse, og hvad man skal ansøge om tilladelse til. I tidens løb har Bygningsudvalget desuden udarbejdet en række tegnede anvisninger, som kan lægges til grund for sådanne ansøgninger. I fortsættelsen overvejer Bygningsudvalget at udarbejde en introduktion til hele problemstillingen, som kan være til gavn for nye tilflyttere, og som eventuelt kan genopfriske gammel viden for de boende.

Sagen er nemlig, at betydningen af det 'årlige forfald' ikke er penge, som 'forfalder' til udbetaling eller rettere som fradrag i den skattepligtige indkomst. Det 'årlige forfald' er derimod udtryk for, hvor meget bygningsdelene sammenlagt forfalder i løbet af et år, og det er dermed udtryk for, hvormed ejeren af en fredet bygning forventes at yde årligt for at bevare bygningen som kulturhistorisk klenodie. Til gengæld har ejeren så lov til at trække beløbet fra.

Men spørgsmålet er, hvad det vil sige at 'bevare', når det samtidig er fastslået, at Romerhusene skal fremtræde som en levende bebyggelse med de variationer, som det 'liv' medfører.

Romerhusene må således gerne være forskellige med hensyn til udbygning, fordi det er en del af bebyggelsens ide. På den anden side vil det formentlig være mindre godt, hvis alle husene en dag har udnyttet alle mulighederne, for så vil variationerne på en måde have ophævet sig selv.

Variationen skal opretholdes ved at bevare tilpas mange eksempler på det oprindelige, og desuden skal nødvendige ændringer være ordentligt gennemtænkte. - Derfor er det formentligt også interessant at bevare f.eks. eksisterende køkkener i et eller andet omfang, og derfor er Skov- & Naturstyrelsen ikke til sinds at give flere tilladelser til stål-skorsten op gennem taget.

Indtil videre må det på denne baggrund anbefales hver enkelt ejer af et romerhus at tale med Bygningsudvalget, når noget skal ændres. Det vil desuden ofte være hensigtsmæssigt at sætte en arkitekt på, når man står overfor en byggesag. Rådgivning er netop noget af det, man kan søge om tilskud til, og

Bygningsudvalget kan eventuelt være behjælpelig med at finde en rådgiver.

Og årsagen til alt besværet er som nævnt indledningsvis, at det er en opgave at bo i et fredet hus. - /jj

Havemure og havelåger

Her i foråret har Skov- & Naturstyrelsen givet tilladelse til at lave en åbning til gårdhaven HD6, som hidtil har været helt lukket. Ansøgningen var begrundet med ønsket om, at det skal være muligt at komme ud, samt at havemurens udformning vil blive ført tilbage til noget mere oprindeligt, - dvs. ikke helt tilbage, men et stykke.

Samtidig gav Skov- & Naturstyrelsen tilladelse til nye havelåger både i HD6 og HD3. Lågerne blev godkendt i en udformning som HD7, som Kjeld Knudsen velvilligt har stillet til rådighed, og som meget vel kan ende som en autoriseret romermodel. Lågen kan efter eget valg udføres med sprækker eller helt tæt.

Tegninger til havelågen kan fås hos Bygningsudvalget. -

En overvejelse om havemure

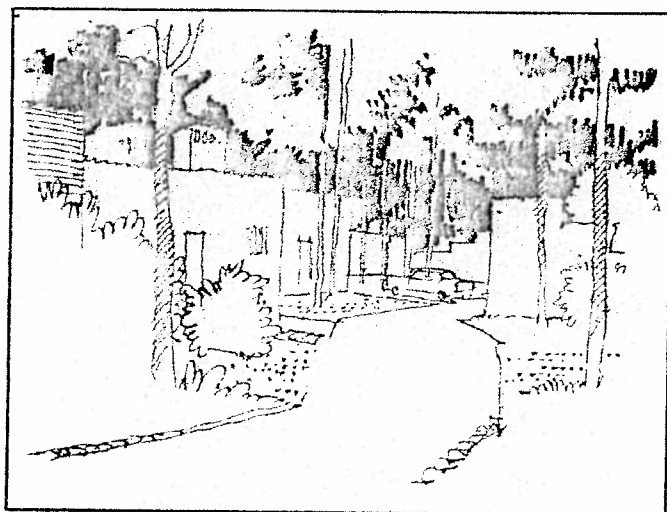
Da Romerhusene var ganske nye, var der lave havemure til stort set alle huse, og havelågerne var få, hvis der overhovedet var nogen.

Gradvis er flere mure krøbet i vejret, og højere mure kræver havelåger. Men ad vejen er flere gårdhaver blevet lukket helt af.

I grunden er det meget naturligt, at det er gået sådan. Nogle mennesker har det godt med det lukkede, andre har det godt med det åbne. Problemet er blot, at en gårdhave, der først er blevet lukket, så godt som aldrig bliver lukket op igen, - heller ikke selv om en ny ejer eventuelt er mere til det åbne.

Det er svært at beslutte sig for at åbne en lukket gårdhave fordi det er en investering, og fordi det er svært at forestille sig, hvordan virkningen egentlig vil blive, - men det kan lade sig gøre. Bygningsudvalget kan være til støtte under overvejelserne, hvis nogen har behov for det.

Ændringer af havemurene kræver naturligvis tilladelse fra Skov- & Naturstyrelsen. - /jj

Holger Drachmanns Vej

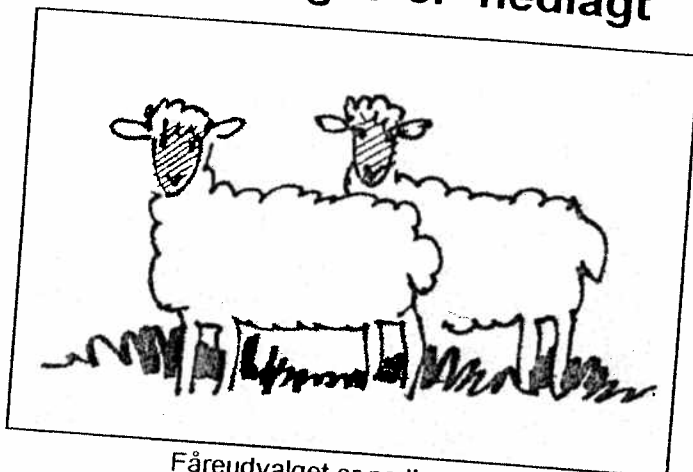
Ingen afstemning om TV-kanaler

I maj 99 blev romerlauget orienteret om en forestående afstemning om nye TV-kanaler, og der blev givet meddelelse om, at der skulle indsendes navne og adresser på medlemmerne, hvis vi ønskede at deltage i afstemningen. Thomas Jensen orienterede bestyrelsen om en vis usikkerhed vedrørende fremgangsmåden og en uøst ved at opgive navne og adresser på alle beboerne. På bestyrelsens første (og sidste) møde før sommerferien blev der nedsat et antenneudvalg (som ved en forglemmelse ikke blev nævnt på udvalgslisten), men samtidig undervurderede bestyrelsen tidsfristerne og forspildte dermed muligheden for at handle de rejste spørgsmål på en ordentlig måde. - Set i bakspejlet kan vi ikke kalde denne sagsbehandling for nogen succeshistorie, men det kan måske være til nogen trøst, at andre udsagn har karakteriseret afstemningen om kanaler som en farce.

For fuldstændigheds skyld har bestyrelsen den 18.8. modtaget varsel om justering af den signalafgift, vi for tiden betaler. Prisjusteringerne giver ikke anledning til aktioner og nu, da de for indeværende budgetperiode samlet andrager under 1000kr, - frem til 31.3.2000. Når signalafgiften for den nye program-pakke foreligger, vil udvalget behandle sagen.

(j/bestyrelsen jvf. antenneudvalgets oplysninger)

Fåreudvalget er nedlagt

Fåreudvalget er nedlagt

Romerlauget fik afslag på en ansøgning om fårehold i Lunken. Det oplyste Det grønne Udvalg på generalforsamlingen i maj. Årsagen var, at Teknisk Forvaltning havde foretaget en nabohøring, og sagen standsede, da denne resulterede i en indsigelse.

Den nye bestyrelse har efterfølgende fulgt sagen op, og formanden har søgt og fået aktindsigt og haft kontakt

med indsigelsens ophavsmand. Til al beroligelse kan det oplyses, at det drejer sig om en udenfor bebyggelsen, men iøvrigt var indsigelsen velbegrundet og uafvendelig.

Bestyrelsen har ikke umiddelbart fundet andre egnede steder til et fårehold, og udvalget er nedlagt. Sagen kan naturligvis rejses igen, men i givet fald skal den starte forfra. -

Nye tagsten på Kingosvej 99

Som den første har Tom P.Nielsen, Kingosvej 99 lagt nye vingesten fra Voldstrup teglværk på taget.

Tom P.Nielsen har selv udført arbejdet, og Bygningsudvalget har bistået med gode råd. Det er bestemt interessant at se de nye tegl lagt på et romerhus. Umiddelbart fremtræder tagfladen mere glat, end vi ellers ser det i bebyggelsen. Der er imidlertid næppe tvivl om, at både overfladen og farven med tiden vil falde pænt til. Tillykke med det! -

Nivå-tagsten til udskiftning

Gårdhavesalg af Nivå-tagsten fra Kingosvej 99 skete over et par søndage, efter at det nye tag var lagt på. Resten af stenene blev købt af ejerlauget, og i løbet af arbejdsweekenden 2-3.10 blev de sidste af stenene kørt til depot i skuret.

Trykket er dermed lettet. For en stund er der atter sten til løbende udskiftninger.

Henvendelse herom kan rettes til Bygningsudvalget. -

Ændring udvalgslisten

En revideret udvalgsliste er på trapperne.

Det grønne Udvalg. - På grund af arbejdspress har Kjeld Knudsen besluttet at trække sig ud af udvalget efter arbejdsweekenden 2-3/10. I udvalgets arbejde forventer vi dog fortsat at kunne drage nytte af Kjelds store erfaring med hensyn til 'det grønne' og arbejdsweekendernes tilrettelæggelse. - Bjørn Hansen CP33 er (forsøgsvis) indtrådt i udvalget - velkommen!

Antenneudvalget blev ved en forglemmelse ikke nævnt på den først udsendte udvalgsliste. Det råder vi bod på nu. - Udvalget består af Thomas Jensen KV91 og Erik Skov CP49 - undskyld! -

Brænde til ovnen

Grene og kvas fra træ-fældningen blev fjernet efter arbejdsweekenden 2-3.10. Men brændestykkerne blev efterladt på arealet, hvor de ligger stakket i nogenlunde rimelige længder og ofte ganske store dimensioner.

Alle romere skal være velkomne til at forsyne sig af dette brænde. I det lange løb drejer det sig om at få det væk fra arealet. På den anden side skal alle have mulighed for at få sin andel. Et forslag kan derfor være, at man med god samvittighed kan tage trillebørfuld en gang om ugen, så længe der ligger brænde på terrænet, - så kan alle være med.

Med hensyn til kløvning af specielt de store stykker, foregår dette naturligvis nemmest

HUSK !

JULEMØDE ONSDAG D. 1.DECEMBER

(Fortsat fra forrige side)

med en brændeklover, som kan lejes. Kløvning lader sig imidlertid også gøre med en kløvekile eller to og en mukkert, og de mere håndterlige stykker kan angribes direkte med en god kløvcøkse. - Kløvning foregår bedst indenfor de første 2-3 måneder efter fældningen. -

Termoruder i de små vinduer

HD3 har fået udskiftet de små enkeltlagsruder i køkken, bad og hovedør til termoruder med 6mm luftrum. Da den nødvendige tykkelse på disse ruder ikke var mere end 12-14 mm kunne de eksisterende rammer anvendes, således at ændringen bogstaveligt talt ikke bemærkes.

De nye ruder er naturligvis ikke isolerende i samme omfang som ruder med 12mm luft, men det er 'energiruder' med argon, og de er udmærkede.

Skov- & Naturstyrelsen har erklæret sig meget tilfreds og anser fremgangsmåden for at være en forbedring i forhold til en hidtil autoriseret løsning.

Bygningsudvalget har tegninger og kan rådgive, hvis nogen har behov for det. -jj

Spisebestik kan lånes

Romerlauget er den glade ejer af 60 sæt knive og gaffer, som anvendes ved arbejdsweekender og andet. Delene kan udlånes til private arrangementer. Henvendelse til kasserer Hanne Mortensen CP27

Udlån fra skuret

I skuret er der følgende rekvisitter:

- ☐ 1 kratrydder, Husquarna 39R med tilbehør
- ☐ 1 motorsav, Mc Culloch
- ☐ 1 trækspil, Tirfor med 25m wire og 2 gjorde
- ☐ 2 teleskopstænger m. 2 leblade, 2 afkvistningssave
- ☐ 1 le med strygeblad
- ☐ 2 høtyve
- ☐ 5 plastikriver
- ☐ 1 økse
- ☐ 5 save
- ☐ 2 ornenæb
- ☐ 1 hæksaks
- ☐ 1 havesprøjte, Ginge
- ☐ 1 vandkande
- ☐ 1 tromle
- ☐ 1 isbor
- ☐ 1 rensefjeder
- ☐ 1 kloakgrabbe
- ☐ 4 stk trillebør
- ☐ 1 skydestige
- ☐ 1 sigte til grus
- ☐ 3 presenninger
- ☐ 1 grillrist (med leca-sten)
- ☐ 3 små borde

Ikke alle dele er lige egnede til udlån, men på den anden side er det vanskeligt at danne sig overblik over, hvem der kan bruge hvad.

Generelt vil det derfor være muligt at låne af rekvisitterne i skuret.

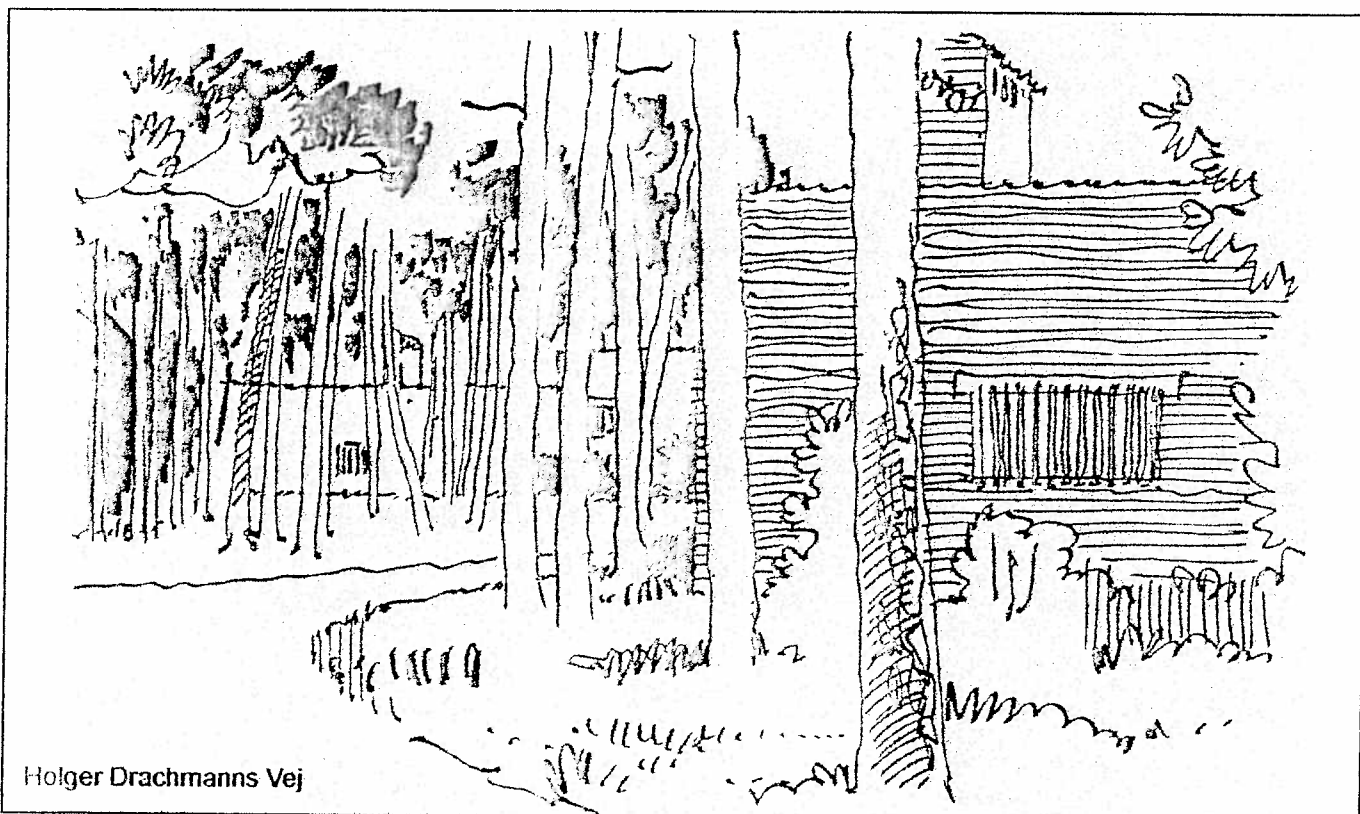
Nøglen fås ved henvendelse til formanden eller til et medlem af Det grønne Udvalg. På en kridttavle i skuret bedes man anføre dato, adresse og hvad man har lånt, - så kan også andre 'trængende' finde frem til rekvisitterne. -

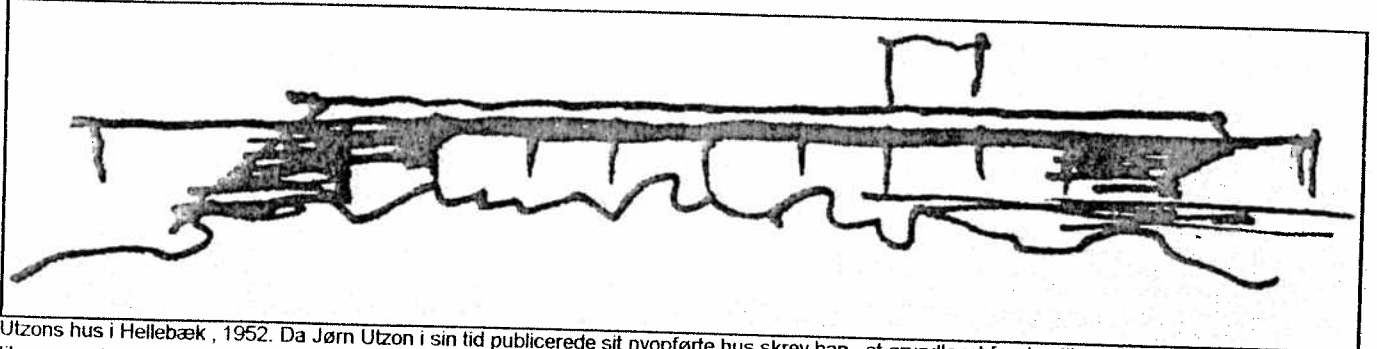
Fremlysning

Et par arbejdshandsker og en anden handske er fundet på terrænet efter arbejdsweekenden 2-3.10. Effekterne kan afhentes hos undertegnede:

Jørgen Jørgensen HD3

Besøg hos Utzon i Hellebæk

Utzons hus i Hellebæk, 1952. Da Jørn Utzon i sin tid publicerede sit nyopførte hus skrev han, at grundlaget for den tilværelsesform, det var udformet til, var: "...den enkle, primitive tilværelse på landet, ture på fjeldet med ski eller bøsse, nogle uger sammen med arabere i bjergene eller ørkenen, en tur i Nordamerika og Mexico, indianernes levevis..." (Frit efter Henry Voss: Byggeskikke - stil og historie (1982))

Den 24. august fik jeg mulighed for at besøge Jørn Utzon i hans hus i Hellebæk. Baggrunden var, at Utzons arbejder har været af et centralt tema i et kursus i bygningsformgivning, som jeg i en årække har været på DTU, og hans eget hus i Hellebæk fra 1952 har i den forbindelse stået for mig som stedet, hvor det hele begyndte, - i hvert fald er det et af de allerførste 'glashuse' som blev bygget herhjemme efter 2. verdenskrig, stærkt påvirket af en særlig californisk bygningsstil. Jeg ville derfor gerne se huset ved selvsyn, og efter et par henvendelser fik jeg en aftale i stand umiddelbart før Utzon skulle rejse tilbage til Mallorca.

Med egne øjne

I forvejen havde jeg læst og hørt, hvad der var værd at vide om Utzon, og jeg kendte hans hus i alle detaljer. Naturligvis var det ikke desto mindre en oplevelse at se stedet med egne øjne og høre hans egen beskrivelse af husets forhold til den omgivende natur, et tema, som har været af særlig betydning i alle hans arbejder. Fra starten var huset i Hellebæk i virkeligheden blot af beskeden størrelse, men det repræsenterede en usædvanlig måde at bo på. En mur skiller boligen fra adgangsvejen gennem skoven, og kun en dør i muren giver adgang til husets indre,

som med enestående konsekvens er orienteret mod den jomfruelige natur. - Det var Utzon, som brugte ordet 'jomfruelig' medens 'vild' nok var mere dækkende for min oplevelse af den tæt sammenvoksede mængde hindbær og skræpper, som falder med terrænet mod skoven overfor. Alle sædvanlige boligfunktioner indgår i et sammenhængende rumforløb med vinduer fra loft til gulv. En åben, muret terrasse i bygningens fulde længde markerer overgangen mellem inde og ude, mellem boligen og naturen omkring den. På denne side af huset er det, som om muren er 'lagt ned' i modsætning til den skjærmende mur på bygningens indgangsside.

Romerhusene

Romerhusene var ikke på dagsordenen for dette besøg, men det kom sig så heldigt,

at jeg i overensstemmelse med sandheden kunne fortælle, at jeg nu havde boet her et år, og jeg kunne citere Birte for, at 'vores romerhus gør os lykkelige'. Det glædede Utzon at høre, og så berettede han om byggesagen og sin egen idsats som 'developer'.

„Skånske hustyper“

I 1955 vandt Utzon en konkurrence i Skåne om nye boligtyper. Hans forslag var en bebyggelsesplan, som vi kender den fra Romerhusene, men med lodder på 20x20 meter, som hver familie efterhånden kunne bygge ud efter behov.

Ideen var meget radikal i forhold til sædvanlige forestillinger om, hvordan enfamiliehuse skulle være, og svenskerne vovede ikke at realisere forslaget.

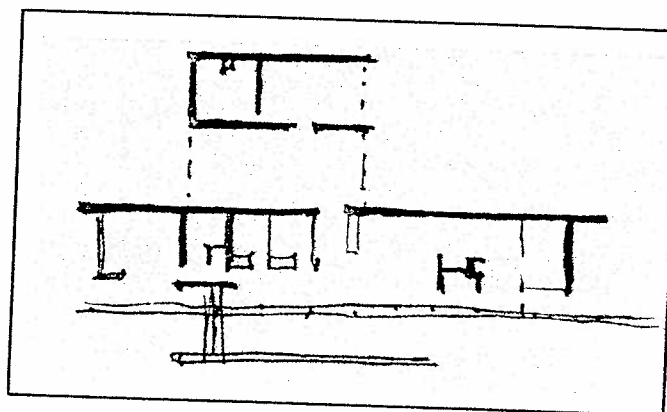
I stedet blev 2. præmie forslaget opført.

Blod på tanden

Tilbage i Helsingør havde Utzon imidlertid fået blod på tanden. Sammen med fotografen Kjeld Helmer-Petersen lavede han en fotomontage, som demonstrerede, hvor kummerligt ringe kvaliteten var i enfamiliehusbyggeriet, som på det tidspunkt blev opført med individuelle statslån. Han allierede sig med den lokale byggesagfører Berning og henvendte sig til borgmesteren (Schytz?), som blev interesseret. Boligselskabet Kingo blev udpeget som forretningsfører, og vanskeligheder mødte man egentlig først, da boligministeriets tilsagn om statslån skulle indhentes. Her fandt man, ligesom svenskerne tidligere havde gjort det, at husene var for aparte, og Utzon måtte tale 'med store bogstaver' før lånene blev bevilget. -

Håndværkerne

Andre vanskeligheder løb man ind i, da tilbudene fra håndværkerne forelå. Trods alle argumenter om lave stilladshøjder og ens spærlængder lykkedes det først at bringe tilbudene indenfor rammebeløbet, da det blev aftalt, at håndværkerne kunne opføre husene gruppevis, når det iverdigt passede ind sammen med de enkelte håndværkeres andre arbejder. En særlig omstændighed ved

Plan

(Fortsat fra forrige side)

denne ordning var, at håndværkerne gennem indbyrdes aftaler overtog en betydelig del af byggeledelsen. På den anden side var det naturligvis en ulempe, at ingen kunne sige, hvornår noget var færdigt, og det må unægteligt have været generende for de første indflyttere. Et prøvehus blev opført, og salget gik strygende, selv om resten henlå som byggeplads. Fem af Utzons egne medarbejdere var blandt de første, men iøvrigt var beboergruppen meget bredt sammensat. Statslånsordningen var attraktiv, og selv om det kunne være hårdt nok at starte for en ung familie, så var bebyggelsen dog med fra starten på de følgende års voldsomme prisstigninger.

Meget murværk

I forhold til andet byggeri fra tiden fik beboerne i Romerhusene meget murværk for pengene, og der findes næppe andre statslånhuse fra 50'erne, som har havegærder opført i fuld mur. Til gengæld

var der ikke råd til ret meget andet, og for eksempel blev køkkenerne som bekendt lavet på enkleste måde af masonite. - I grunden tør man vel sige, at det har været en rigtig disposition, når man betænker, hvor få 50'ere køkkener der har overlevet, uanset hvilken kvalitet de har haft fra starten. Murværk består, men inventar forgår.

Helt usædvanligt

Det nye og helt usædvanlige for Romerhusene var imidlertid den landskabelige disposition, hvor hver familie, ligesom det er tilfældet i Utzons eget hus, fik tildelt sit private område bag en skærmende mur og udsigt til et fællesareal, som med tiden skulle blive så herligt, som vi kender det i dag. En særlig inspiration havde Utzon fundet i en byggelov fra det sydlige Tyrkiet, hvor det hed, at 'ingen må tage anden mands jord, og ingen må lægge sit hus i anden mands udsigt'. Dispositionen har været skelsættende, og selv om Utzon ville gerne have opført færre huse på arealet, så er det be-

mærkelsesværdigt med hvilken omhu mulighederne er udnyttet overalt. Med henvisning til de gamle romeres boligform blev boligtypen benævnt 'atriumhuse' fra starten. Siden vandt 'lav-tæt'-betegnelsen frem som et fælles overbegreb for individuelle familiebøliger i 1-2 og 3 etager (men sjældent - om nogen steder overhovedet - er en lav-tæt bebyggelse indpasset i sit landskab med en omhu, som den man finder for Romerhusenes vedkommende (red.bemærkning)).

Træer fra skoven

Landskabsbehandlingen var dog nøjsom fra starten, hvilket gamle romere vil huske. Penge til anlægsgartner fandtes ikke, men der blev skaffet udvej for at lade en lokal landmand pløje jorden. Siden foranstaltede Utzon, at de første 'romere' kunne tage ud i skoven og hente selvsåede træer, - fyr, eg, birk og lærk. Flere lastvognfulde blev bragt hjem til bebyggelsen, og alt for mange blev sat i jorden, således at de snart efter måtte tynnes ud igen. Utzon oplevede

det som en meget vellykket start på romerfællesskabet, han finder, at man i en del kunne disponere på en tilsvarende måde i mange andre bebyggelser.

Beplantningen

Ideen var at plante skovfy (svensk skov) langs bebyggelsens ydersider og danske træer og buske inde i bebyggelsen. Mere overordnet var det ideen at bevare de indre områder som jomfruelig (!) natur, medens forarealerne mod de omgivende bebyggelser skulle stå med klippet græs, - og disse ideer er jo på smukkeste måde fastlagt helt frem til den sidst reviderede udgave af Den grønne Plan. - /Jørgen Jørgensen HD3

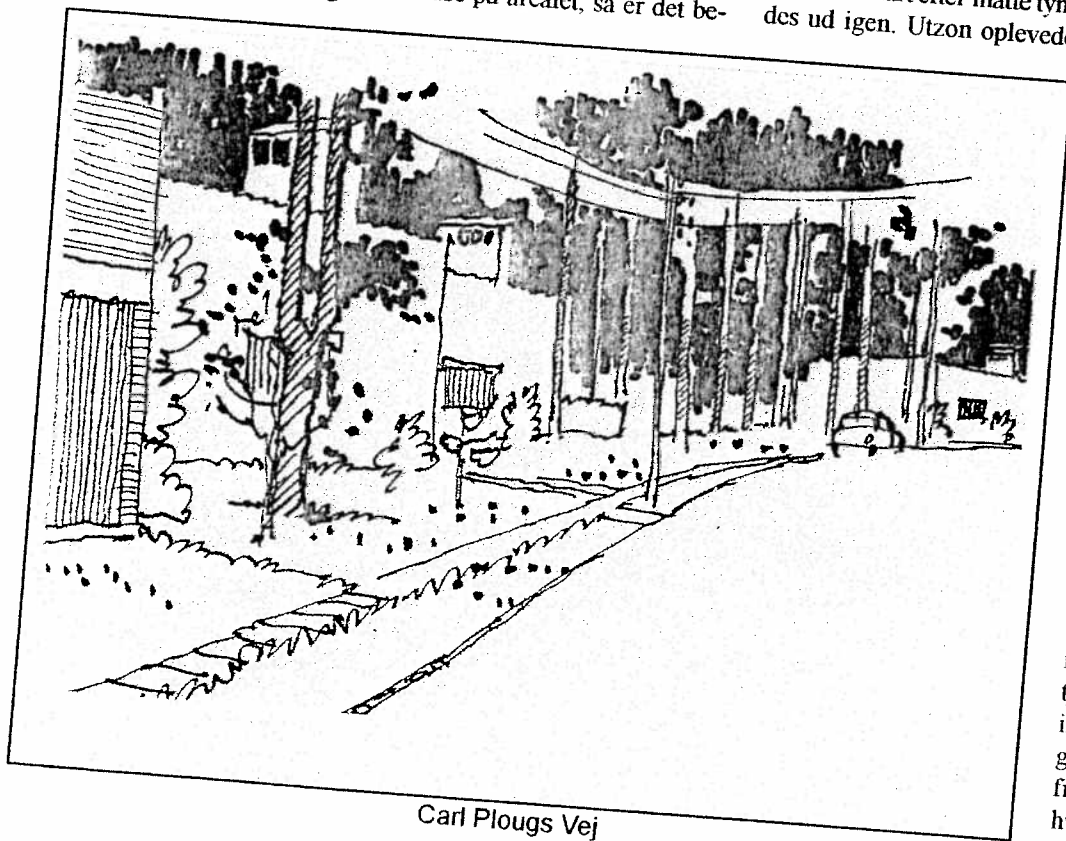
Aktivitetsplan

Onsdag den 1. december er der julemøde for alle romere på Montebello.

Det drejer sig naturligvis om, at vi skal have en hyggelig stund sammen, men mødet er også en anledning til at fremlægge aktuelle problemstillinger fra bestyrelsen og udvalg. I skrivende stund står det ikke klart, om vægten skal lægges på Den grønne Plan eller på fredningen, men det vil blive afklaret på bestyrelsens møde i november. - Der udsendes særlig indkaldelse forud for julemødet.

I weekenden 26-27. februar er der fælde-weekend.

En del fælde- og beskære-ønsker i forbindelse med sidste arbejdsweekend blev udsat til denne lejlighed, og ikke mindst skal en del af vores tjørn beskæres medens der ikke er blade på. Det vil være godt med en håndsrækning fra nogle af de 'våbenføre' hvis I vil være så gode at sætte kryds i kalenderen.

Carl Plougs Vej